

Het heiligenboek

Bernardus van Clairvaux (1). *Sterk als een beer* Tom Zwaenepoel

Bernardus wordt in 1090 als derde van zeven kinderen geboren uit een vrome adellijke familie in Fontaine-lès-Dijon in Bourgondië. Na een spirituele ervaring in een dorpskapel breekt hij met de wereld. In 1112 stapt hij onder begeleiding van dertig jongemannen naar het klooster Cîteaux, de bakermat van de cisterciënzers, waar hij twee jaar later zijn geloften aflegt.

In 1115 zendt de abt hem met twaalf monniken naar Clairvaux om er een nieuw klooster te stichten. Bernardus reist door Europa en preekt onophoudelijk. Zijn oud-leerling Eugenius III, de eerste cisterciënzerpauze, vraagt hem op de Tweede Kruistocht te prediken, wat echter een fiasco wordt. Bernardus brengt de cisterciënzororde tot bloei, hervormt de abdij van Cluny, de benedictijnen en het hele Franse kloosterwezen. Op het einde van zijn leven leeft hij in eenzaamheid. Hij sterft in 1153 in zijn lievelingsklooster Clairvaux.

Bernardus is – zoals zijn naam het zegt – ‘moedig en sterk als een beer’. Hij is liefdevol en gevoelig, maar ook opvliegend, kwetsend en intolerant tegenover anderen. Ondanks zijn complexe karakter en heftig temperament probeert hij zijn grenzen en fouten toe te geven. Zijn nederigheid wordt

duidelijk als hij de aangeboden leiding afwijst over verschillende bisdommen, waaronder het aartsbisdom Milaan.

Bernardus geldt als de tweede stichter van de cisterciënzororde. Samen met dertig wetenschappelijk gevormde, adellijke vrienden en familieleden, onder wie vier broers, trekt hij naar het klooster Cîteaux, dat Robertus van Molesme, Alberich en Stephan Harding in 1098 stichtten om een strengere navolging van Benedictus’ regel te bewerkstelligen. Omdat Bernardus beseft dat dit hervormingsklooster aan zijn eigen regels ten onder gaat, neemt hij de leiding over. Hij verkort de tijd voor gebed, brengt de maaltijden op een beter peil en geeft het klooster met de hulp van de regionale bisschop een stevige maatschappelijke positie. Voor een nieuwe stichting verandert hij een woest ‘dal van bittere kruiden’ in een ‘helder dal’, Clairvaux (*Clara vallis*). Deze naam geeft het volk aan Bernardus en zijn broeders, omdat ze met hun deugden en heiligheid ‘licht’ over de hele omgeving uitstralen. In tegenstelling tot de benedictijnen, die hun nederzettingen op heuvels stichten, kiest Bernardus voor moerassige dalen met wouden die gerooid moeten worden. Onder zijn leiding wordt Clairvaux

de belangrijkste cisterciënzorabdij. Als abt sticht hij nog 68 kloosters. Naar het voorbeeld van Cluny organiseert hij visitaties, dat zijn inspectiebezoeken van het moederklooster bij de dochterkloosters. Jaarlijks komen alle abten samen voor een generaal kapittel. Op het einde van de middeleeuwen vormen de cisterciënzers de grootste kloosterorde.

Kloosters zijn niet langer ‘vlucht-oorden’ en monniken niet langer mensen die zich terugtrekken van verantwoordelijkheid voor de wereld, op zoek naar privéheil. Voor Bernardus hebben kloosterlingen een opgave voor de Kerk en dus ook voor de wereld en moeten ze hun kloosterleven in eenzaamheid en stilte koppelen aan belangrijke opdrachten in dienst van de Kerk. Zoals Augustinus en Benedictus prijst hij de adel van de arbeid. Omdat het geestelijke leven niet gescheiden kan worden van theologische studie, beschikt de abdij over een theologische academie die de gewenste verbinding tussen geloof (hart) en verstand tot stand brengt.

De betekenis van Bernardus van Clairvaux voor de hedendaagse mens omschrijft Benedictus XVI als volgt: „De rijkdom en de grote waarde van zijn theologie liggen niet in het betreden van nieuwe

wegen. Hij slaagt er veeleer in de geloofswaarheden in een heldere en indrukwekkende stijl te verspreiden. Zijn rijke innerlijke ervaring kan en wil hij met een grote overtuigingskracht doorgeven aan anderen.” Dat zei de paus tijdens het angelus van 20 augustus 2006 in Castel Gandolfo.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

29 april, 16.55 uur, VRT één. *Welkom in vrolijk ambachtelijk Vlaanderen*, aflevering 120 van het *Vrolijk Vlaanderen*, compilatieprogramma met telkens vijf reportages uit *Afrit 9*. Over koffie branden, ijs maken, naaimachines verkopen, mosterd maken en kantklossen.

1 mei, 12 uur, Canvas. *Erich Sleichim en B!ndman. Een passie voor klank*. Documentaire over Eric Sleichim en zijn saxofoonkwartet B!ndman, om 12.55 uur gevolgd door *Kamermuziek Sleichim*. Daarin hoort u een staalkaart uit B!ndmans uiterst veelzijdige repertoire, dat reikt van de renaissance tot vandaag.

1 mei, 21.30 uur, Canvas. *Tapas*, tragikomische film uit 2005 van José Corbacho en Juan Cruz, onder meer bekroond met de Goya Award voor het beste debuut. Een tapasbar in een arbeidersbuurt in Barcelona is de ontmoetingsplaats voor een aantal zeer verscheiden en kleurrijke figuren.

De vrome kudde

LEXUS Ingezonden door Leona Desmedt

Een man leest in de krant over een wedstrijd waarmee hij een Lexus kan winnen. Hij besluit mee te doen en trekt naar een franciscaan met de vraag een novene voor hem te bidden. Vraagt de pater:

– Wat is een Lexus?

Zegt de man:

– Een luxewagen, pater.

Waarop de pater:

– Dan kan ik niet helpen, vriend. Dat is tegen onze gelofte van armoede.

Daarop probeert de man het bij een dominicaan. Ook die vraagt:

– Wat is een Lexus?

Wanneer hij verneemt dat het een luxueuze Japanse wagen betreft, zegt hij:

– Het spijt me, maar onze stichter raadde zijn volgelingen aan zich niet in te laten met wereldse zaken.

Ten einde raad stapt de man naar een jezuïet met dezelfde vraag.

Die vraagt meteen:

– Wat is een novene?

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

VLAAMSE PUZZELS DEPUZZELAAR

Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.

Méer van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van ‘De Puzzelaar’ t.w. De Stad Stockholm en De Viking.

Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: BULLEBAK

schaak- stuk balspel	↓	graan- soort naald- boom	↓	militair voertuig	↓	vaartuig	↓	onig- heid	↓	toilet- artikel
↳		↓	6	politie- man	↳	↓			↓	
blad- zijde	↳	4						familied droog- vloer	↳	3
zeer aardappel- gerecht	↳			gering warme drank	↳	2	↓			
↳				↓	water- vogel melkklier	↳				
vlees- gebakje	post		woning dun takje	↳	↓					schoor- steen- zwart
↳	↓	8	↓			bosweg schenk- gerei	↳	5	↓	
klooster		deel v.e. jaar zangnoot	↳			↓		trekdi- er boksterm	↳	
↳		↓			ruimte- vaartuig	↳		1	↓	
ambts- gewaad	↳	7				rekening	↳			

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---